

Beniti Cornelis: doeken van verwondering

Beniti Cornelis heeft dit interview compleet anders aangepakt dan zijn schilderijen. Zijn werken zijn 'onvoorbereid', ze ontwikkelen zich spontaan en hij kan ze pas achteraf toelichten. Maar voor dit interview heeft hij vooraf wél opgeschreven wat hij wilde vertellen. Niet over zijn verleden en zijn evolutie als schilder, maar over de dingen die hij nú doet: daar moet het vooral over gaan. Wat we dan ook respecteren, want het heden van Beniti Cornelis is meer dan boeiend.

Iets wil Beniti Cornelis toch over zijn verleden kwijt: "Als jonge schilder kreeg ik schouderklopjes van critici, maar op een bepaald moment besepte ik dat ik daardoor voor hén begon te schilderen, dat zij mijn richting aan het sturen waren. Ik heb toen tabula rasa gemaakt van alles wat ik tot dan toe had geleerd en heb een jaar lang geprobeerd kindertekeningen te maken. Ik wou ook geen perspectief meer gebruiken, omdat perspectief een leugen is. Een doek is nu eenmaal een plat vlak. Het heeft geen drie maar twee dimensies, en daar wil ik het mee doen."

Wat zit er in uw doeken? Waaruit zijn ze ontstaan?

Ik heb gaandeweg gemerkt dat er veel elementen uit mijn jeugd in zitten. Gevoelens die voortkwamen uit dingen die ik zag en hoorde... De samenhang van die dingen, of de contradictie ervan, daar zijn me fragmenten van bijgebleven. Het kunnen ook dingen uit mijn recenter leven zijn, bijvoorbeeld een blad dat ik van een boom zie dwarrelen terwijl ik naar bepaalde muziek luister. Of een boek, een film,... Het zijn die toevallige combinaties die ik onbewust op het doek verhaal. Onbewust, want ik zeg nooit: nu ga ik dit of dat eens vertellen. Ik merk altijd achteraf, of wanneer ik aan het schilderen ben, dat bepaalde dingen in mijn werk zitten. Ik wil trouwens geen apostel zijn met een boodschap. Daarom heb ik lang geen titels gegeven aan mijn werken. Tegenwoordig doe ik dat toch, niet als omschrijving, maar als toelichting, als lyrische ontboezeming van wat mij ontroerde tijdens het maken.

U noemt uw schilderkunst 'lyrische vertaling'. Vertaling van wat?

Wel, van die kleine dingen die je overal tegenkomt. Ik noem dat 'graphique gratuit': grafiek die je zomaar, zelfs op straat kunt vinden. Ik bewonder bijvoorbeeld ambachtelijke werktuigen waarvan ik niet weet waar ze voor dienen. Door hun bijzondere vorm hebben ze vaak een sterke grafiek. Ik wil niet eens weten waar ze voor dienen, want dan is de magie weg.

Kunt u concrete voorbeelden geven van de dingen die we in getransponeerde vorm in uw doeken terugvinden?

Ik zal uitleggen met welke thema's ik de laatste jaren heb gewerkt. Eén van die thema's is ingegeven door mijn drang om dingen vast te grijpen: 'handvat en toorts'. Handvaten fascineren me geweldig. Ik heb ook gewerkt met het thema 'bondage': het verpakken, vastbinden en insnoeren van dingen. Op de plaatsen waar het touw niet is aangetrokken, krijg je dan gebombeerde vormen. Daarna heb ik reeksen doeken gemaakt rond het thema 'cocon', en daarmee verbonden, het thema 'papillote': beide hebben te maken met geborgenheid en inkapselen, maar ook met uitbreken. De cocons verwijzen naar de insectachtige wezens die al langer in mijn werk voorkomen. Men noemt ze 'kevers', maar voor mij zijn het geen echte kevers; ik gebruik hun vormen louter als schriftuur. Ik ben ze trouwens beginnen te gebruiken nadat ik ze had opgemerkt als bedrukking op een 'toile cirée', zoals we dat vroeger noemden.

Uw vormen kunnen dus van overal komen!

Ja. In mijn recent werk ben ik zelfs geïnspireerd geweest door de monilinia: dat is een schimmelziekte op fruitbomen die takken doet zwart worden en afsterven. Door dat gebrek onderscheiden die takken en vruchten zich van de rest. Ik word trouwens erg getroffen door dingen die beschadigd en daarna gerepareerd zijn. Een lap in een broek gezet, een litteken in een gezicht: dat geeft karakter. In de 'monilinia'-reeksen gebruik ik soms kleine vlakjes in de compositie, een beetje als legende, waarin ik elementen toon die hebben geleid tot heel dat gebeuren. Bijvoorbeeld de sporen van de schimmel, of een microscopische opname van een bacterie.

Het enten van fruit is ook een thema van een aantal werken: ik vind het geweldig dat een appelstam plots peren kan voortbrengen! Soms kunnen het ook technische zaken zijn, zoals met de thema's 'stut en wig' en 'hefboom'. Ik wil dan niet uitleggen hoe iets werkt, maar de poëzie van het gebeuren vatten. Niet het technische, maar het beeldende element spreekt mij aan. De magie van het feit dat het werkt.

U ziet voortdurend poëzie in dingen die andere mensen niet eens opmerken.

Zeker. En het verwondert me dat mensen dat niet zien. Als kleine jongen had ik al aandacht voor de poëzie van kleine visuele details. Mijn leeftijdsgenoten zagen dat niet, ze lachten me er zelfs mee uit. Uit schaamte zei ik er dan maar niets meer over. Uitgerekend die schroom, die gaan ze later dan 'talent' noemen... Door mijn poëtische benadering kan ik de aandacht van de toeschouwer vestigen op de grootsheid van kleine visuele fenomenen. Wat hij zelf niet heeft opgemerkt, kan hij misschien via mijn schilderijen leren ontdekken. Maar als hij het niet ziet, tja, dan is dat maar zo. Ik schilder niet voor anderen. De kijker is slechts op de achtergrond aanwezig als ik aan het werk ben.

Schildert u dan voor uzelf?

Op mijn website lees je dat schilderen voor mij “het reorganiseren is van door intuïtie verworven materiaal”. Al wat je in je hebt, geërfd of niet, dat is de voedingsbodem voor je doen en laten. Een beetje overtrokken zou je kunnen zeggen dat mijn schilderkunst een zoektocht is naar iets absoluuts. En elk schilderij is een voortzetting en een verder streven om dat te bereiken. Soms heb ik een doek gemaakt dat op het eerste gezicht niet past bij de rest van mijn werk. En een jaar later blijkt het de voorbode te zijn geweest van een nieuwe evolutie. Elk werk is interessant omdat het een stap is naar een volgend werk – zelfs al ben ik me daar op dat ogenblik niet van bewust. Die stap kan soms heel direct zijn. Een voorbeeld: nadat ik een doek had gemaakt met cocons, wilde ik dat ook in het rood, en al die rode cocons werden net een vuurzee, die me deed denken aan de brandende braamstruik uit de Bijbel. Brandende struik, verkoolde takken, jongen: die elementen zijn de basis geworden van het dubbelschilderij ‘The boy and the burning tree’.

www.beniti-cornelis.com

‘Grafiek’ versus ‘schilderkunst’

“Schilderen is voor mij evenwicht zoeken tussen het grafische en het schilderkunstige”, zegt Beniti Cornelis. Wat bedoelt hij met die begrippen? Eenvoudig gesteld is grafiek de lijnvoering in het werk, die het interessante beeld maakt. Het is in dit kader dat hij het over ‘graphique gratuit’ heeft. Bij hem is de lijnvoering meestal zwart. Het schilderkunstige anderzijds is het gebruik van kleuren als plastisch gegeven. Kleuren kun je gebruiken om diepte te suggereren, bijvoorbeeld door verschillende tinten naast of over elkaar te plaatsen. Je kunt uiteraard ook dieptewerking creëren met de lijnvoering (‘grafiek’), maar dat wil hij dus niet: hij heeft het perspectief gebannen uit zijn werk. Hoewel, door zijn kleurgebruik, toch diepte aanwezig is in zijn doeken.

“Ik heb niet altijd een pasklaar antwoord. Ik schilder en ik ontdek, en aan die vondsten kan ik vaak pas achteraf een uitleg geven.”

“Ook een werk dat niet tot het beste van een kunstenaar behoort, kan interessant zijn omdat het een voorbode is van iets nieuws.”